NOVICE
kmetijskih, rokodelnih in narodskih rečí.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj VIII. V sredo 9. kozoperska (oktobra) 1850. *List 41.*

Kako naj kmetovavec ravná, de svojo govejo živino kuge obvarje?

Goveja kuga (Rinderpest) je nar hujši vsih govejih bolezin. Vrančni prisad je scer tudi huda bolezin, ki veliko živine pomorí; tode zoper vrančini prisad imamo saj nektere zdravíla, ktere o pravim času pomagajo; zoper govejo kugo pa nimamo clo nobeniga zdravíla. Zato je ta bolezin, ker je tako huda in kužna, pred vsimi druzimi boleznimi imé „goveje kuge“ dobila.

Kakor tat se prikrade v hlev, in gorje kmetovavcu! če se je zatrosila med njegove goveda; — gorjé deželi! kjer razsaja.

Ta goveja bolezin, ki je človeški koleri zavoljo hude driske nekoliko podobna, ni domača bolezin, ampak je ptujka, ktera se večidel iz rusovskih dežélá ali po živi goveji živini ali po govejih kožah, rogovih, parkljih itd. v druge dežele zatrosi, le goveda napada, in od živinčeta do živinčeta iz eniga hleva v druziga, iz ene vasí v drugo, iz ene soseske v drugo, iz eniga kantona v druziga, iz ene dežele v drugo se razširja.

O začetku tava počasi; že na tem se da zlo spoznati. Danes zbolí eno živince, ki je od kodar koli kugo nalezlo, — še le čez en teden zbolí drugo, ki je od uniga okuženo bilo, — spet v nekih dneh tretje in tako gre od konca počasi naprej, dokler jih ni več okuženih. Berž pa, ko jih je več to bolezin nalezlo, se razširjuje naglo na vse straní, de je joj!

Ravno to tatinsko postopanje o začetku je silno nevarno, ker si ljudjé nič hudiga ne mislijo.

Hvala Bogu! de se še na Slovenskim ta strašna ptujka dosihmal ni nikodar prikazala, — ali ker je že po mnogih deželah našiga cesarstva raztrošena, se je zlo zlo bati, de se tudi v naše kraje ne prikrade. Zato je treba, de se naši kmetovavci dobro podučé, kako se je je varovati, de k nam ne pride, — in če pride, de se kmalo zatare.

Prepozin bi bil podúk, če bi bila — kakor pogovor pravi — „že krava iz hleva“.

Treba je našim kmetovavcam, de pred vsim dve reči vedó, namreč: v čim obstojí edini vzrok te bolezni? in v čim je edína pomoč proti nji?

Edini vzrok je, de naša živina to ptujo kužno bolezin naleze.

Edina pomoč je, de se to okuženje ali ta nalezba odverne.

(Dalje sledi.)

Novi stan kmetijskih družb
v našim sedanjim vstavnim cesarstvu.

(Po »Oeconom. Neuigk. und Verhandl. Dr. Hlubeka.)

(Dalje.)

Marsikteri bravec utegne prašati: zakaj nektere kmetijske družbe pri osnovi novih družbinih postav po starim kopitu ravnajo? zakaj po rakovo nazaj gredó, namest de bi po vodílih vstavne vlade napredovale?

Odgovor ni težak. Za to, ker je še v vsaki družbi dokaj tacih ljudí, ki so skrivé ali očitno hudi sovražniki noviga vstavniga časa, ki se tedej vsimu zoperstavljajo, česar ima v duhu vstavne vlade biti.*)

Poslanci vsih kmetijskih družb lanjskiga kmetijskiga zbora na Dunaji so enoglasno sklenili, de kmetijske družbe hočejo svobodne privatne družtva biti brez vsih naslovov — in de bojo radovoljne vladarstvu na vse vprašanja odgovarjale in nasvete v prid kmetijstva dajale, brez de bi bile ces. kralj. kmetijske vradíje.

De tedaj enoglasni sklep lanjskiga zbora v djanje stopi, de se postava poštuje, in de se očitno dokaže, de avstrijanski kmetovavci, navdani od prave ljubezni do mirú in redú, resnobno želíjo, na vstavni od cesarja podeljeni poti napredovati brez de bi se jim roke zvezale in mudne pisaríje naložile, se morajo tedaj kmetijske družbe kot svobodne privatne družtva vstanoviti, vseskozi kot take se obnašati, svojo veljavno podlago v družtvini postavi od 17. sušca 1849 iskati brez vsiga druziga omejenja in brez vsih perimkov, ki jim nikakor ne grejo.

De izvolitev svojiga predsednika cesarju v poterjenje predložijo, čeravno tudi tega postava od 17. šusca ne ukaže, je prostovoljno djanje, s kterim kmetijske družbe avstrijanskiga cesarstva svojo zvestobo in udanost do cesarja razodevajo in očitno spoznajo, kako potrebno de je, se terdno deržati cesarskiga gêsla.

Vsako drugo omejenje ali tlačenje kmetijskih družb, naj izvira od kodar koli hoče, je očitno znamnje, de se hočejo na staro nazaj spraviti, kar je pa prihodnjimu stanu kmetijskih družb ravno navskriž.

(Dalje sledi.)

*) Dr. Hlubek v imenovanim časniku obširno naznani tiste stranke, od kterih sovražna sapa zoper vstavo vleče. Vred.

Kakó pustimu Krasu vesélo prihodnost vstanoviti.

(Dalje.)

Drugič. Ti hribi in berda so na več krajih tako zlo kamnitni, de hi se zdelo skorej nemogoče, na njih drevje zrediti. Ako bi se na takih krajih drevesno séme sejalo, bi to gotovo malo izdalo in zastonj bi bilo; ako pa se med pečí ali skalovje, kjer je kaj zemlje, ali kamor se potrebna zemlja nanesti da, drevesca vsadijo, se bodo prijele, vsako léto bolj ukoreninile in rastle. Če zraven tega pomislimo, de setev tudi draga pride, ker se na več prostorih, kakor pri posadišu, zemlja obdelati mora, ino de na nar slabeji zemlji, kjer je nar bolj drevja potreba, bojo sémena nar manj gnale, takó spoznamo ino za terdno mislimo, de bo na

Krasu sajenje drevesc boljši, hitrejši ino gotoviši, pa tudi z manjšimi stroškimi združeno, kakor sejanje drevesniga sémena. Vse je nad tem ležeče, de se bo pravo drevje sadilo, ino de posajene drevesca bodo rastne, ne medle, z obilnimi, ne poškodvanimi korenincami previdene.

Tretjič. Zato bo treba drevesnih sadíš (Pflanzschulen) napraviti, in v njih, bore, smreke, hraste, orehe, kostanje, jesene in breste izrediti, pri kterim delu vam G. Buttlarjevo vižo za sadiše priporočimo, od ktere, ako bi bravci „Novíc“ želeli,*) bi znali mi drugikrat kaj obširniši govoriti. Za zdaj samo to še rečemo, de v sadiših naj se bòr (Kiefer) v slabši, hrast (Eiche) in brést (Ulme) v boljši zemljo seje; — de naj se drevesca, že dve, tri ali nar več štiri léta stare, vùn iz sadiša na hribe in berda presajajo, — de tedej prostor sadiša bo mogel tudi, dva- tri- ali štirikrat tako velik biti, kakor tajisti, kteriga bo potreba za izréjo toliko drevesc, kolikor se jih bo vsako léto za presadíše potrebovalo.

Četertič. V vsaki županíi naj bi se po tem, kar je v 1. oddelku rečeno bilo, odločili vsi hribi in berda, kteri se tamkej najdejo, in kteri so potrebni, pogojzdeni biti. Njih prostor se bo iz katasterskih (davkinih) obrisov vzel, in po tem se bo prevdarilo: v koliko létih se bodo vsi ti prostori znali z drevesi obsaditi; potem pa se bo določil prostor vsakolétniga presadiša. Sadiša, od kterih smo v 3. oddelku govorili, naj bi se, ako je le mogoče, v enim imenovanih presadiš napravili, ali pa v drugih bolj priložnih in zastran zemlje enakih krajih. —

(Konec sledí.)

Matica slovenska.

Slovenski duh se je izbudil iz več stolétniga spanja; sonce svobode greje in oživlja slovanske planjave in goré; lepo cvetè slovensko pismenstvo, ter imenitniga sadú nam obilno obéta. Pa napotíj je veliko, ktere to cvetenje ovérajo ali celo zadušiti žugajo.

Marsikter rodoljub je vzel peró v roke, ter se namenil, svojimu narodu kaj lepiga ali koristniga spisati v veselje ali podučenje. Trudi se večkrat mnogo lét; naposled je delo dokončano; zdaj pa revež ne vé, kaj in kam ž njim. Založnik za nove bukve se težko najde; posebno za še neznaniga, še ne široko slovečiga pisatelja, ali pa za bukve, ktere še gotoviga dobička ne obetajo. Na svoje stroške rokopis v tiskarnico dati, ne zamore vsak. Naš pisatelj je nepremožen, kaj če torej storiti? Njegov rokopis ostane — v pisateljevi omari, večkrat se clo pogubí.

Če pa ravno u kakim slovenskim mestu kakošne nove bukve beli dan zagledajo, je na drugi strani mnogokrat strašno težko, jih drugod dobiti. **)

Torej bi bilo sredstva (pripomoči) potreba, pervič, de bi se zložene literarne dela ložej natiskale, drugič, de bi natisnjene se ložej in za primerno ceno dobivale. Tako sredstvo bi bila matica slovenska.

Znano je šploh, koliko je matica česka u tej zadevi koristila, kako je česko pismenstvo podpirala in še podpira, in kako veliko število imenitnih knjig je svojim deležnikam podelila. Očitno se tudi u njej vidi moč združenja. ***)

*) Častitiga g. dopisnika prav lepo za to prosimo. Vred.

**) Velikrat so tudi bukve u knjigoteržtvu tako drage, da si jih le malokdo omisliti samore. Pis.

***) Veselje je viditi lično tiskanih knjig, ki jih izdaja matica česka, postavim »Biblioteka novočeska« in drugih; tudi njih cena je tako nizka, da tudi manj premožen prijatel slavj. pismenstva si jih napravití zamore. Pis.

Ravno tako je tudi matica serbska naloge prevzela, rokopise od pisateljev nakupovati, jih na svoje stroške natiskovati, ter za kar je mogoče nizko ceno prodajati. Ona je bila za povzdigo serbskiga pismenstva tako potrebna, kakor človeku kos kruha, ter je tudi pretekli čas čudo veliko doveršila. Kakor ona, je tudi matica ilirska že lepo versto národnih klasikarjev na svitlo pripeljala, mlade pisatelje zbudila, ter veselje k pisanju in branju obudila.

Kaj mislite tedaj, dragi rodoljubi, ko bi mi take lepe naredbe posnemali? Ko bi, posebno po izgledu češke matice, kaj enaciga vstanovili? Tukaj smo le kratko in u obrisu govorili, ker hočemo koristno reč le zbuditi ali sprožiti; treba bi bilo pogovorjenja rodoljubov, da bi se ta načert dalje izpeljal in uistinil. Slovensko pismenstvo, samo sebi izročeno, kakor dozdaj, bo le počasi napredovalo, ako mu rodoljubi podporniki blagoserčno pod pasho ne sežejo. Združenih močí je torej tudi tukaj potreba; za tega voljo naj vstane matica slovenska! *) J. Š.

*) Bog daj! Vred.

Spomín popotovanja po Štajarskim in Gorenskim.

(Dalje.)

Med mnoge vesele rečí se rada večkrat tudi kakošna grenjka umeša. Tako se je tudi meni godílo. Veliko prijetniga in veseliga sim vidil in slišal na Štajarskim zastran naše mile, tako pohlevne slovenšine, — ali zabolelo me je slišati, de izverstni učitelj ljudskih šol, gosp. Krajnc, zastran kteriga je le en glas, de je v vednosti, pridnosti in obnaši posebne hvale vreden, kteriga je tudi šolsko vodstvo in konzistori v pervo versto kompetentov postavilo — zopet ni naprošene službe na Celjskih ljudskih šolah prejel, ker je poglavarstvo v Gradcu nekimu drugimu učitelju to službo podelilo, akoravno — pri scer vsih drugih dobrih lastnostih — mu poglavitne in perve manjka, namreč znanosti slovenskiga jezika, ki je vunder v Celjskih ljudskih šolah živa potreba! Malo veseliga smemo za naš tako dolgo zaterti jezik pričakovati, dokler se v slovenskih krajih bojo v ljudske šole učeniki brez znanosti slovenskiga jezika, in v vradíje vradniki tudi brez slovenšine jemali. Vémo scer, de sama znanost jezika ni ne pri učeniku ne pri vradniku zadosti — ali kjer je scer dostojna učiteljska in vradniška pripravnost, zraven te pa tudi znanost jezika, tam — mislimo — je lahko praviga možá izbrati. Ali je morebiti sploh hvaljenimu g. Krajncu to škodovalo, de je dobro slovensko šolsko knjižico spisal? Zna biti, de je zavoljo tega v duhu panslavizma! Za slovenskiga rodoljuba ni nič nemogoče. — Obiskali smo na svojim popotovanju tudi Rimske toplice (Tüfferbad), ktere so bile létas silno polne ljudí zavoljo zdej tako pripravne lege poleg železnice. Naše toplice na Dolenskim so bile zavoljo tega létas zlo pozabljene. Rimske toplice so v prijetnim kraju; stanovanja so lepe, živež pa je precej drag. Kruh dobivajo vsaki dan po pervi ponočni peki iz Ljubljane, kamor po železnici pride. Na zidu eniga oddelka Topliške hiše visí tablja z napísam „Horvatski stan“. Neki gost, ki je ravno pred nami šel, je dregnil svojiga tovarša rekoč: „Schau an, den slavischen Separatismus auch da!“ „Warum nicht gar — mu odgovorí tovarš — hast nicht g'rad den ungar. Fürsten Esterhazi dort beim Fenster gesehen.“ Knez Esterhazi iz Ogerskiga je ravno v tistim oddelku stanoval. — Drugi popoldan smo zapustili toplíce.

(Dalje sledi.)

K pomenkam zastran besede „županija“.

Kar nemško besedo „Gemeinde“ vtiče, naznanim, da ste tukaj dve besedi sploh že od nekdaj znane, in sicer „županija in komun“. Da je beseda „komun“ ptuja, se vé. „Županija“ je pa, kolikor sim sprašati zamogel, tudi po drugem Notranjskem znana. Torej bi bilo zlò nespametno se rabi te besede zoperstaviti, in nam „srenjo“ vrinovati, ki je le na Gorenskem v navadi, in sicer, kolikor sim sam iz ust prostiga kmeta slišal, v pomenu „zbor“ ali „Versammlung“. „Soseska“ je tudi pri nas navadna, pa v pomenu nemške „Nachbarschaft“. —

Iz Idrije. Prifarski.

Še eno oglasilo zastran besede „župan“ in „nadžupan“.

Marsikterimu bravcu bi se utegnili pogostniši pomenki od slovenskih besedí nepotrebni, ali morebiti celò prenizki in nepristojni zdeti; tode pomisliti je, de so besede podloga in povodi zaumenov ali zapopadkov, in de od pripravnosti ali nepripravnosti besedí visi: ali bodo Slovenci v zadevnih rečéh svitle ali tamne zaumene imeli, ali bodo prav in čisto, ali pa popačeno in sodergasto govorili, in ali bo slovenski jezik kadaj k samostalnosti prišel, ali pa, ali bo zmirej po krivíci znaminje ubožtva na čelu nosil.

Desiravno nam, kakor mnogim drugim, beseda župan za „Bürgermeister“ zlo dopade, nam vender nadžupan namest Bezirkshauptmann noče dopasti. Ne kakor de bi hotli znajdnika te besede grajati, kterimu velikoveč za njegovo prizadevo, slovenski jezik *očistiti in olepšati*, vsa hvala gré; ampak le za to, ker se nam zdi, de ta beseda po svoji korenini nima tega poména, kteriga bi imeti mogla. Naši razumi (Gründe) so ti. Pervič je župan po pleménskim poménu te besede, če tudi véliki ali višji župan, vender le župan, in po redu (ponatorno) je misliti, de po tem takim tudi le oblast in opravila županov ima. Drugič to imé tudi nič razločka ne odkaže med Bezirkshauptmanam, kar je vender bistvino potrebno. In zadnjič, ker imamo Besirksgemeinde in Kreisgemeinde, in pri teh tako imenovane „Obmann“, bi prav za prav temu to imé šlo. Zraven tega je tudi beseda nadžupan nekako težkotna, in še težkotniši v daljni sostavi, postavim, nadžupanijstvine postave, tako de bi tudi v zadnji prigoji pripravniši bilo, nadžupana vélikiga ali višjiga imenovati. Še nepripravniši pak se nam zdi besedo nadžupanija in nadžupanstvo na Bezirk in Bezirkshauptmannschaft prenesti.

Nar boljši v ti reči, mislimo, bi utegnilo biti, ko bi kmetje sami, kteri v slovenski besedi nepokvarjen slad imajo, za te zaumene ali zapopadke nove iména vstvariti ali odbrati hotli. Tode pomagati bi jim bilo treba, in jim natanjko razložiti, kaj te in takšne besede, namreč: Orts-, Bezirks-, Kreis-Gemeinde, Bürgermeister, Bezirkshauptmann, Kreis-Präsident v sebi imajo, kar „Novícam“ pridjana razlaga srejnske postave tako jasno učí. Torej, ljubi slovenski kmetje! ki vémo, de „Novíce“ radi berete, se zdej do vas obernemo, de vam razložimo, kar je k znajdbi dobrih imén za poprej imenovane zaumene treba.

Ortsgemeinde se imenuje po Slovenskim na nekterih krajih soseska ali srenja,*) na drugih tudi občina. Novíce so vam nasvetovale, srenje v prihodnje, zatoker bodo vsaka svojiga župana imele, županije imenovati. Nam je to imé zlo všeč, in ne dvomimo, de bo tudi vam dopadlo. Pa, če to imé dovzamete, kako bote posamezne ude županíje imenovali? Ude kake soseske imenujete sosedčane, ude kake srenje srenjčane, ali morebiti v nekterih krajih občane. — Ali bi se ne utegnili tudi udje županije: županovljani, (izreci: žpanovljani) ali županijčani imenovati? Pa morebiti bote vi temu imenu kakšen pripravniši izhod dobili, če se vam ti dosti gladki ne zdé.

(Konec sledí.)

*) Srenja v našim kraji (na Gorenskim) ne pomeni le zbor srenjčanov, ampak tudi vse sosedne vasí, ki se k srenji štejejo, ali celo srenjsko okolico; od tod tudi iména: srenjski les. srenjska gmajna ali pašniki i. t. d. Imé »srenja« po naši misli — zakaj za gotovo nočemo terditi — ne pride od besede sreda, ampak je sostavljena iz besed: so (mit) in reti ali teči (fliessen — reka: Fluss) kar pomeni: se steči, sniti, terdo vkup skleniti; od tod srež, to je mokrota ali kaplice, ki se na zidu ali oknih skupej stečejo in kakor sneg postanejo; od tod tudi srenj ali terd sneg, kteri se je namreč tako terdo skupej stekel, de se noga več ne vdere. — Tudi imé reke Sora, mislimo, se ravno od tod izhaja, kjer se namreč v nji dve rečici zjedinite in potem skupej tečete ali sorete; — ravno takó tudi beseda sir (Käse) i. t. d. Pis.

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz Štajarja. V 35. listu Novic je bila volitev Šmarske županije močno pohvaljena. Ker je imela 25. septembra pervo sejo, se ne smem muditi, nje perve sklepe naznaniti, ki so vsaciga močno razžalili, ki zapopade, de kaplanija in keha ne greste v eno hišo!! Sklenili so namreč, eniga kaplana iz kaplanije djati; iz izbe kanclijo, iz kleti pa keho napraviti; drugi kaplan naj pa posluša, kako se bojo po pisarnici in ječi prepirali in vjedali. Kaplanija, in scer pri tehantíi, in keha! — alj se zamorete zediniti? — Jez mislim, de takšniga onečastenja nista kaplana zaslužila, ker pri toljkšnih obširnih opravkih le 25 mernikov pšenice za plačilo dobivata; zdaj so jima pa še edino dobro — dostojno prebivališe — vzeli. —

Tojnko.

Iz Celja 5. oktobra. Naše mesto danes v velikim jezeru stojí. Po večdnevnim deževanju so Savina in druge vode tako velike priderle, de je čez noč do 4. t. m. strašna povodinj vstala. Kakor dalječ očí zagledajo, je žalibog! vse v vodí. Kar je žita in sočivja še na polju bilo, je vse pokončano. Huda bo zima in dragota gotovo še večji. —

Iz Tersta. Misliti bi bilo, de od 1. julija t. l. se je pri Ljubljanski deželni sodíi že več takih oseb izpraševalo, ki ne razumejo nemškiga jezika; in de po tem takim se je tudi zvesto spolnevala postava, ki ukaže napravo zapisnika v jeziku, ki ga izpraševanec govorí. Zatorej se je pa tudi marsikteri začudil, v 39. listu „Novic“ brati, de še le 21. septembra t. l. se je pri ondašni deželni sodíi pervi zapisnik v slovenskim jeziku pisal; med tem ko so se pri c. k. okr. zborni sodíi v Terstu, od mesca julija pričemši, že celi spisi (Akten) v slovenskim jeziku napravili; ter se pričakuje v kratkim javna obravnava, pri kteri obdolženi bodo samo slovensko razumeli. Djanjski.

Od Idrce. Tudi pri nas se napravljajo srenje po novi postavi; in sosebno Cirkljanska srenja je bila že pred 3 tedni vstanovljena. Izvoljen je bil za župana g. Čerin, ki je scer vès prikladen mož, kterimu pa bi bilo leto svetovati, v svojih opravilih se slovenščine posluževati, ne pa nemščine, in ne le samo za to, ker nemško le siloma lomi, ampak tem več, ker je župan čisto slovenske srenje. Umski.

Iz Loke dne 7. oktobra. Pretečeno sredo zjutrej zgodej so po celi Krajnski nadžupaníi patrolirali.

Vsaka županija po svojim. Bitenska patrola je v gojzdu blizo Černgroba na eno tropo tatov in rokovnačev zadela, kteri so bili s pušami in pištolami dobro oboroženi in so na patrolo strelaje kmete na korajžo klicali: kmet le gôr, ako češ kaj dobiti. Ker kmetje druzega orožja niso imeli ko kôle in gerjače in žandarjev je premalo bilo, se jih niso upali lotiti in so se nazaj umaknuli. Pred sv. Mihelam tisti večer so ponočnjaki v Maučah enega hlapca ubili. V nedeljo zjutraj so ga blizo cerkve mertviga našli. Včeraj so se blizo sv. Duha stepli in en pošten gruntar je nekega potepuha po nesreči s pervim udarkam ubil, in se je koj sam jokaje sodni gosposki izdal.

Iz Dolenskiga 4. oktob. .....n. Že teden je, kar nas dež močno moči, če se za kako uro zvedrí, le še bolj potem naliva. Ajda je močno po hribih pozebla, pa tudi po ravninah, kjer ni bilo zjutraj mègle; zdej pa če tudi je semtertje lepa, jo morejo žeti, ker je deževje in se močno bojé, de bi kaliti ne jela. Glad nas čaka; krompírja nič, žita čisto malo, ajde srednjo reč, vina le za pokušati — kar ga ne bodo tiči in miši, pa tatje v grojzdju popili. Tergatev se je začela. Hodijo v Karlovic po žito — pa prehod čez Gorjance je zavoljo živinske in tudi človeške bolezni prepovedan. Kolera je huda. V Novimmestu jih neki umerje na dan po 7—12. V Medenipeči (Mirnipeči) po pét v eni hiši — tudi gosp. kaplan so nevarno bolni. Pri Trebnim je tudi huda, po 4 na dan grejo v večnost. Molitve se očitno opravljajo, precesje deržé, za odvernitev te sovražnice človeškiga življenja. V Šentruperski fari je ponehala in se doli proti sv. Trojici vleče. — Prosimo, dajte nam oznaniti, kje se bodo za prihodnje šolsko leto bukve v Ljubljani dobivale, de se bomo vedili kam oberniti *).

Iz Primorja. Zlo, zlo nas je razveselilo v 39. listu Novic sostavek gosp. profesorja V. J. Menclna brati, nadjaje se, de mnogospoštovani profesor, navdani z gorečo ljubeznijo do slovenskiga jezíka nas bodo prihodnič tudi večkrat z lepimi slovenskimi spisi obdarovali. Kdor je g. profesorja lepe nemške sostavke kot skladne pesmi bral ali slišal, bo z menoj enake želje, tudi v slovenskim jeziku kaj njegoviga dela pokusiti. To slovenski rodoljubi, ki gosp. profesorja zlo spoštujemo in čislamo, željno pričakujemo. — Slava Vam, dragi rodoljub! ki ste se tako serčno gladke slovenšine v sramoto dostih Laškónov poprijeli in za terdno sklenili v tesnejši zavézi se z nami radovati, kar je in bo vselej k našimu ponosu in veselju. Upamo pa, de bote zedinjeni s svojimi enakomislečimi tovarši tudi druge sinove Slovenije podbujali k omiki materinšine, in jih razvedrili in prepričali, kako silno de se tisti zadolžijo in lastno mater zaničujejo, ki domači jezik zametujejo in le samo po ptujšini segajo. Ne perpustite torej, de bi bili kedaj primorani, Vam izročene sinove Slovenije Laškone imenovati. J. Ternogovski.

Novičar iz Ljubljane.

Nar važniši zadéva tega in pretekliga tedna v Ljubljani je volitev svetovavcov zamestno županijo. Kamor prideš, ne slišiš druziga govoriti. Nihče bi ne bil mislil, de bo Ljubljančanam toliko mar za to volitev; kar očitno kaže, de je naše mesto navdano od praviga in pošteniga vstavniga duha, ki je o pervi volitvi tudi popolnama zmagal. Tretji volitni oddelk je svoje odbornike že izvolil; bila sta pri ti volitvi že pervi dan s čezpolovico glasov izvoljena: gosp. Ambrož Mihael, kupec, in pa Dr. Bleiweis Janez, c. k. profesor; — po téh so bili z večíon glasov izvoljeni naslednji gospodje: Pauer Janez, usnjarski mojster, Baumgartner Janez, kupec, Debevc Jožef, kupec, Blaznik Jožef, bukvotiskar, Dr. Ahačič Janez, posestnik, Eržen Jožef, posestnik, Janež Janez, usnjarski mojster, Vollheim Vilhelm, ključarski mojster. — Ker smo samí v ti volitvi zapopadeni, se nam ne spodobi, jo obširno pretresovati; temuč le povémo, kar večína Ljubljančanov o ti volitvi sodi. Vsi Ljubljančanje, ki vstavo resnično ljubijo, so prav prav zadovoljni s to volitvijo; — to se sliši kamor se pride. Nar gotovši znamnje pa, de je volitev dobra, je to: de dopisnika v „Gracarci“ in v „Lloydu“ zabavljata. — V pondeljik je volil 2. volitni oddelk; izid te volitve nam bo pa še le danes (v sredo) naznanjen. — Danes (v sredo) pričakujemo stariše našiga presvitliga cesarja, namreč presvitliga nadvojvoda Franca Korlna in presvitlo nadvojvodinjo Sofijo v Ljubljani, ki gresta z enim sinam svojima sinovama naprot, ki prideta po popotovanju iz Gerškiga spet iz Tersta nazaj.

Novičar iz mnogih krajev.

Mnoge novice pripovedujejo, de se mislijo cesar oženiti s kraljično Saksonsko Sidonije, in pred kone — pravijo nekteri časniki — pridejo cesar kot ženin že iz Bregenca nazaj. Govorí se, de se bo v Bregencu več vladarjev snidilo, ki se bojo pomenili zastran prihodnjiga ravnanja v nemških zadevah; zató se je ministerstva predsednik knez Švarcenberg za cesarjem na Tiroljsko podal. — Rusovski car nek ojstro terja, de naj se zmešnjave na Nemškim kmalo stanovitno poravnajo in je ponudil v ta namen zopet svojo armado. — Ministerstvo uka zdej terdno dela, revni učiteljski stan poboljšati; pred vsim je neki vsim vradijam ukazalo, de naj skerbé, de učitelji svoje dohodke, ki jim grejo, gotovo dobijo; za prihodnje léto pa naj se jim iz vérske založnice toliko doplača, de bojo mogli pošteno živeti. Bog daj, de bi se to zgodilo! — V Gradcu izvoljeniga mestniga župana Dr. Ulma so cesar poterdili. — Sèm ter tjè se sliši od poškodovanja telegrafov; ni davnej kar sta dva gerdeža poleg Save telegrafov drat prestrelila. Naj bi duhovni gospodje in učeniki ljudstvo večkrat spomnili dobrote te naprave, in jih svarili poškodovanja! — V Londonsko obertniško razstavo bo poslal nek angležk fabrikant eno cigaro 4 čevlje dolgo, 24 pavcov debelo in 35 funtov težko. Kakšne usta bojo nek na ti cigari vlekle? — Na Nemškim bo zavolj Hesije mende huda razpartija. Pruska vlada mende pravi, de je Hesko ljudstvo prav ravnalo, ko se je brezvestnimu ravnanju ministrov ustavilo, — Frankobrodski zbor nemške zaveze pa pravi, de so Hesje puntarji. Čigava bo obveljala? se ne vé. Prajzovska armada se skup zbera, avstrijanska, ki na Tiroljskim in Vorarlberškim stojí, je pa tudi nek pripravljena, če bi treba bilo, se Pruski armadi zoperstaviti. — Na Francoskim je unidan stopila kraljevska stranka z nekim razglasam na dan, — predsednik republike Napoljon pa tudi s svojim; ti dve stranki boste tedaj začele ena drugo zdej zmirej bolj spodkopovati.

Pogovori vredništva.

Gosp. J. Š. Barovničanam smo poslani goldinar odrajtali.

---

*) V Ljubljani jih noben bukvar nima, Vred.

Današnjimu listu je pridjan 32. dokladni list.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*